

Vansbro kommun
Rektorn vid Vansbro utbildningscenter

Beslut för gymnasieskola

---

efter tillsyn av Vansbro utbildningscenter
i Vansbro kommun

Tillsyn i Vansbro utbildningscenter

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vansbro kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vansbro utbildningscenter besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 januari 2013 och den 17 januari 2013.

Fakta om skolan

Gymnasieskolan i Vansbro, Vansbro utbildningscenter (VUC), erbjuder utbildning på åtta nationella program samt på introduktionsprogram. De nationella program som erbjuds är barn- och fritidsprogrammet, estetiska programmet, fordons- och transportprogrammet, hantverksprogrammet, industritekniska programmet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet samt teknikprogrammet. Det tidigare specialutformade programmet mot fjällturism ges nu som profil inom barn- och fritidsprogrammet. Utbildning bedrivs inom samtliga dessa program, utom på hantverksprogrammet som inte har startat på grund av få sökande de senaste två läsåren. Olika introduktionsprogram ges i form av programinriktat individuellt val, individuellt alternativ samt språkinträdning. Tillsammans med gymnasieskolan i Malung-Sälen är skolan certifierad som Teknikcollege Västerdalarna. Skolan utgör även en nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU) med inriktning cykelsport. Gymnasieskolan i Vansbro ingår i GYSAM, ett samarbete mellan elva kommuner i Dalarna, vilket innebär att eleverna i dessa kommuner har tillgång till det samlade utbudet av nationella program inom samverkansområdet.

Lsåret 2010/2011 och tidigare, erbjöds även utbildning på elprogrammet och inom specialutformat program med inriktning mot ridning samt på individuella program. För närvarande finns ett fåtal elever som fullföljer sina utbildningar inom dessa program.

Totalt studerar 187 elever vid gymnasieskolan. För gymnasieskolan ansvarar en rektor.

Kunskapsresultat

Den nationella statistiken för 2012 visar att 63 procent av eleverna vid VUC hade fullföljt sin utbildning inom fyra år, vilket kan jämföras med motsvarande värde i riket som var 77 procent.

Statistiken visar också att 85 procent av de elever som avslutade gymnasieutbildningen år 2012 på Vansbro utbildningscenter fick grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Motsvarande andel för riket som hel-

het var 87 procent samma år. Andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier har under den senaste femårsperioden varierat mellan 85 procent och 97 procent. Av de kvinnor som slutade gymnasieutbildningen vid VUC 2012 fick 97 procent grundläggande behörighet. Motsvarande andel för männen var 67 procent.

Den genomsnittliga betygspoängen för de elever som avslutade sin gymnasieutbildning 2012 var 14,2 vilket är i nivå med genomsnittet i riket som var 14,0 poäng. Vid en jämförelse med tidigare år under den senaste femårsperioden har den genomsnittliga betygspoängen varierat mellan 13,9 och 14,5. Den genomsnittliga betygspoängen för de kvinnor som avslutade utbildningen 2012 var 15,1. Motsvarande resultat för män samma år var 12,7. En skillnad mellan kvinnors och mäns resultat på 2-3 poäng har funnits under de senaste fem åren.

Skolverkets nationella statistik visar även att alla elever inte nådde minst betyget Godkänt i alla kärnämneskurser. I Svenska B är det lägst andel elever som når minst betyget Godkänt, knappt 83 procent. I kursen Matematik A når 87 procent minst betyget Godkänt. I övriga kurser som redovisas når över 90 procent av eleverna minst betyget Godkänt.

Helhetsbedömning

Gymnasieelever vid Vansbro utbildningscenter beskriver skolan som en trygg skola, där alla känner alla och där eleverna har en bra relation med lärarna. Enligt eleverna bryr sig lärarna om när någon har problem och man hjälps åt och ordnar saker tillsammans. Elevernas uppfattningar stämmer överens med Skolinspektionens bedömning av vad som kännetecknar skolan. Dock finns vissa brister i verksamheten och områden som behöver förbättras, exempelvis det systematiska kvalitetsarbetet. Under ett antal år har det varit betydande skillnader mellan kvinnors och mäns kunskapsresultat. Skillnaderna har dock inte uppmärksamrats och analyserats i skolans kvalitetsarbete. Skolans systematiska kvalitetsarbete behöver därför utvecklas och i högre grad genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Skolan behöver också komplettera planen mot kränkande behandling med redogörelse och uppföljning av föregående års arbete. Därutöver behöver skolan tydliggöra rutinerna för rapportering av kränkningar till huvudmannen. Då elever behöver särskilt stöd måste åtgärdsprogrammen förbättras så att elevens behov och skolans insatser alltid framgår, samt tydliggöra hur uppföljning och utvärdering av insatta åtgärder ska genomföras. Vidare måste skolan se till att det finns ett skolbibliotek som används i den pedagogiska verksamheten som stöd för elevernas lärande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vansbro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 juni 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen.
- Se till att det i skolan finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska skolan aktivt verka för att motverka kränkande behandling. Lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen ska vidare enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling för 2012. I planen anges att skolan genom enkätundersökningar och samtal har gjort en kartläggning av elevers uppfattning om förekomsten av kränkningar. Planen innehåller rutiner för akuta åtgärder och uppföljande insatser under rubriken "Så här vill vi arbeta i framtiden. Genomförs till viss del idag". Av planen framgår inte om rutiner finns för skyldigheten att anmäla eventuella kränkningar till huvudmannen. Rektorn har också i intervju uppgett att det inte finns fastställda rutiner kring hur eventuella kränkningar ska anmälas till huvudmannen. Planen saknar vidare ett tydligt elev-elev och vuxen-elev perspektiv, dvs. det framgår inte tydligt vilka åtgärder som ska vidtas om en elev blir kränkt av en vuxen. Planen saknar även en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder för att förebygga och förhindra krän-

kande behandling har genomförts. Därtill uppger rektorn i intervju att planen mot kränkande behandling inte i tillräcklig omfattning förankrats bland skolans elever och personal.

Sammantaget finner Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 8 § och 10 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna löpande ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram som beslutats under de senaste terminerna på VUC. Av åtgärdsprogrammen framgår elevens behov under rubrikerna Nuläge, Mål och Delmål. Hur skolan ska arbeta för att tillgodoses elevens behov framgår under rubriken Åtgärder/Ansvarig. Skolinspektionen konstaterar att åtgärdsprogrammen varierar i kvalitet. I flera av åtgärdsprogrammen går det inte tydligt att utläsa elevens behov. Vissa åtgärdsprogram innehåller inte någon beskrivning av de insatser skolan avser att vidta för att ge eleverna förutsättningar att uppnå kunskapskraven utan fokuserar endast på elevens egna insatser. Vissa åtgärdsprogram saknar datum för uppföljning. Av åtgärdsprogrammen framgår inte heller hur uppföljning och utvärdering ska genomföras. Överklagandehänvisning saknas i samtliga program.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogrammen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.
- Se till att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen kunnat konstatera att rektorn vid VUC i stora delar är väl förtrogen med verksamheten och att rektorn jobbar mycket med förbättringar med utgångspunkt från enskilda elevärenden. Det har dock framkommit att kvinnors och mäns kunskapsresultat i stor omfattning skiljer sig åt. Mäns prestationer avviker i väsentlig grad negativt från genomsnittet för riket. Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsarbete är bristande i den del det avser analys av skillnaden mellan kvinnors och mäns kunskapsresultat. Vidare anser Skolinspektionen att skolan inte i tillräcklig grad följer upp och analyserar anledningen till att andelen elever som fullföljt utbildningen inom fyra år är lägre än snittet i riket och att elevernas resultat i kurserna matematik A och svenska B är lägre än snittet i riket. Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer också att det saknas en gemensam bild av anledningen till de låga resultaten och att det därmed saknas underlag för prioriteringar av vilka åtgärder som behöver sättas in.

Sammantaget innebär detta att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete och Vansbro kommun föreläggs därför att förbättra det kvalitetsarbetet så att det uppfyller författningarnas krav.

Författning

4 kap. 4-7 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Personalkompetens**Bedömning**

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Enligt skollagen ska de lärare som anställts efter den 1 juli 2011 ha utbildning för den undervisning de ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas för de lärare som anställts före den 1 juli 2011, dock längst till och med juni 2015. Enligt 1985 års skollag ska lärarna ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av personallistor där lärarnas utbildning och befattning framgår. Vidare anger listorna vilka ämnen lärarna undervisar i samt vilken anställningsform de har. Vid intervju med rektor framkommer att några av skolans lärare har deltagit i eller deltar i behörighetsgivande utbildningar eller kompetensutvecklande insatser bland annat inom lärarlyftet. I ämnena teater, musik och ekonomi saknas dock lärare med utbildning för den undervisning de bedriver eller i huvudsak bedriver.

Tillsynen visar att det på Vansbro utbildningscenter finns lärare som inte har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 13-15, 17-19 §§ skollagen, förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor) Krav på legitimation från 1 juli 2012

2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag (2010:801) om införande av skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning**

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

I skollagen anges att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Regeringen har i propositionen hänvisat till att med skolbibliotek "brukar vanligtvis avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande" (prop. 2009/10:165 sid. 283). I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid verksamhetsbesök och vid intervju med rektorn vid VUC framkommer att det saknas skolbibliotek. Rektorn har undersökt möjligheten att samarbeta med folkbiblioteket i Vansbro. Enligt rektorn finns det svårigheter att få till ett bra samarbete eftersom lärare och elever inte regelbundet använder folkbiblioteket. Eleverna har således i nuläget inte tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Sammanfattningsvis visar utredningen att eleverna vid VUC inte har tillgång till ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav. Vansbro kommun förläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Sture Löf
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).